

สารบัญ

บทที่ 15 การตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแลการวิจัย

หัวข้อ	เรื่อง	หน้า
1	วัตถุประสงค์(Objectives)	1
2	ขอบเขต(Scope)	1
3	นิยาม(Definition)	1
4	หน้าที่และความรับผิดชอบ(Role and Responsibility)	2
5	ข้อกำหนด(Requirement)	2
	5.1 การเลือกโครงการวิจัยที่จะดำเนินการตรวจเยี่ยม	2
	5.2 การเตรียมการตรวจเยี่ยม	2
	5.3 การตรวจเยี่ยม	3
	5.4 การรายงานผลการตรวจเยี่ยม	5
6	ข้อควรระวัง(Cautions/Recommendations)	5
7	การเฝ้าติดตาม (Monitoring and Measuring)	5
8	เอกสารที่เกี่ยวข้อง(Relevant Document)	6
9	เอกสารอ้างอิง(References)	6
10	ผังงาน (Flow chart)	7

Document No : *	S/P-01-IRB-015	Revision : *	00
Department : *	IRB Committee	Effective Date :	16 Jun 2017
Document Type : *	Policy (S/P)	Standard :	
Category : *	(01) หมวดการบริหารจัดการ / Management		
Subject : *	การตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแลการวิจัย (Site Monitoring Visit)		

(1) วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อเป็นแนวทางในการกำกับดูแลการวิจัย ให้ดำเนินการโดยมีการพิทักษ์ซึ่งสิทธิ ศักดิ์ศรี ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีของอาสาสมัคร ตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย โดยการไปตรวจเยี่ยม
2. เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเป็นไปตามแผนการวิจัยที่วางไว้และเป็นไปตาม หลักการปฏิบัติ การวิจัยทางคลินิกที่ดี ของ ICH GCP (International Conference on Harmonization (ICH) and Good Clinical Practice GCP) 5.18.1)
3. เพื่อพัฒนานักวิจัยของสถาบัน

(2) ขอบเขต (Scope)

วิธีการดำเนินการมาตรฐานครอบคลุม การตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแล สถานที่ที่ดำเนินการวิจัยหรือสถาบัน ตามที่ระบุไว้ในโครงร่างการวิจัยที่ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

(3) นิยาม (Definition)

1. คณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยม (Audit subcommittee) หมายถึง คณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการ ให้เป็นตัวแทนในการตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแลการวิจัย ประกอบด้วย ประธานคณะอนุกรรมการ เลขานุการคณะอนุกรรมการ หรือผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ และกรรมการ อีกร 1-3 ท่าน รวมเป็น 3-5 ท่าน
2. การตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแลการวิจัย หมายถึง การปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยมเพื่อประเมินกำกับดูแลสถานที่ดำเนินการวิจัยหรือสถาบัน ว่ามีการพิทักษ์สิทธิ ศักดิ์ศรี ปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (participant / volunteer) โดยตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือสังเกตขั้นตอนในการทำวิจัย รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

(4) หน้าที่ และความรับผิดชอบ (Role and Responsibility)

1. ประธานคณะกรรมการจริยธรรม มีหน้าที่ เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเยี่ยม
2. เลขานุการคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน มีหน้าที่ประสานและส่งบันทึกข้อความ
3. คณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยม ได้รับมอบหมายจากประธาน มีหน้าที่ในการตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแลสถานที่ที่ดำเนินการวิจัย หรือ สถาบัน

(5) ข้อกำหนด (Requirement)

5.1 การเลือกโครงการวิจัยที่จะดำเนินการตรวจเยี่ยม

ลักษณะของโครงการวิจัยที่คณะกรรมการเลือกเพื่อดำเนินการตรวจเยี่ยม มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. โครงการวิจัยที่ถูกร้องเรียนหรือมีรายงานเกี่ยวกับการกระทำผิดแนวทางจริยธรรมการวิจัยในคน หรือวิธีดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามหลักการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดีตาม International Conference on Harmonization Good Clinical Practice (ICH GCP)
2. โครงการวิจัยที่มีความเสี่ยงสูงต่ออาสาสมัครที่เข้าร่วม เช่น
 - โครงการวิจัยทางคลินิกระยะที่ 1 (clinical trial phase 1)
 - โครงการวิจัยที่กระทำในผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มเปราะบาง (research involving vulnerable subjects)
 - โครงการวิจัยที่มีเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ หรือไม่คาดคิด (SAE, SUSARs) ที่เกิดขึ้นในสถาบัน และ/หรือ ที่อาจเกี่ยวข้อง (possibly related) หรือน่าจะเกี่ยวข้อง (probably related) หรือ เกี่ยวข้องแน่นอนกับโครงการวิจัย (definitely related)
 - โครงการวิจัยที่มีการเบี่ยงเบนจากโครงร่างการวิจัย (protocol deviation) หรือ ผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของคณะกรรมการ (non-compliance)
 - โครงการวิจัยที่ผู้วิจัยมีโครงการวิจัยกำลังดำเนินอยู่ (active protocol) หรือจำนวนอาสาสมัครที่กำลังอยู่ในโครงการวิจัย (active subjects) เป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ
 - โครงการวิจัยที่มีความเสี่ยงสูงแต่ผู้วิจัยหลักไม่ส่งรายงานความก้าวหน้าตามกำหนด
 - โครงการวิจัยที่เป็นที่สนใจต่อสาธารณชนหรืออาจมีผลกระทบต่อ ชุมชนอย่างกว้างขวาง

5.2 การเตรียมการตรวจเยี่ยม

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการ

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน พิจารณาแต่งตั้งรายชื่อกรรมการโดยพิจารณาจากความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของกรรมการตามความเหมาะสมกับลักษณะโครงการวิจัย คณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยมประกอบด้วย ประธานอนุกรรมการ เลขานุการ และกรรมการ อย่างน้อย 3 คน สำหรับชุดที่ทำหน้าที่ตรวจสอบโครงการวิจัยทางคลินิกจะต้องประกอบด้วยแพทย์อย่างน้อย 1 คน และ เกสัชกรอย่างน้อย 1 คน ประธานคณะกรรมการทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการด้วย หากประธานไม่สามารถไปตรวจเยี่ยม ให้แต่งตั้งผู้แทนเป็นประธานอนุกรรมการแทน

เลขานุการคณะกรรมการ โทรศัพท์สอบถามความสมัครใจตามรายชื่อที่ได้รับ หากไม่มีข้อโต้แย้งจะจัดทำร่าง บันทึกรวบรวมข้อความเป็นคำสั่งแต่งตั้ง ลงนามโดยประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ถึงอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง

2. การจัดเตรียมเอกสารและการติดต่อผู้วิจัย

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ ประสานกับผู้วิจัยหลัก ตลอดจนผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่มีการ ดำเนินการวิจัย แจ้งให้ทราบว่าจะมีการตรวจเยี่ยมโดยนัดหมายวันที่ และเวลาที่จะตรวจเยี่ยม ก่อนวันตรวจเยี่ยม อย่าง น้อย 1 เดือน หลังจากนั้นต้องส่งบันทึกข้อความเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการตรวจเยี่ยม ส่งรายชื่อคณะกรรมการตรวจเยี่ยม วัน เวลา และสิ่งที่ต้องการให้ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ (F/M-01-IRB-010 จดหมายแจ้งผู้วิจัยขอตรวจเยี่ยม และ F/M-01-IRB- 011 จดหมายถึงผู้อำนวยการของผู้วิจัย) ก่อนวันตรวจเยี่ยมอย่างน้อย 2 สัปดาห์

ประธานอนุกรรมการ ทำการประชุมคณะกรรมการ เพื่อทบทวนโครงร่างการวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ของโครงการวิจัยนั้นๆ วางแผนการตรวจเยี่ยมและมอบหมายผู้รับผิดชอบก่อนถึงวันตรวจเยี่ยม เอกสารที่จะใช้ในการ ประเมินในระหว่างการตรวจเยี่ยม แบบบันทึกรายงานการกำกับดูแลการวิจัย (F/M-01-IRB-007 แบบตรวจเยี่ยม โครงการวิจัย และ F/M-01-IRB-008 แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัย)

5.3 การตรวจเยี่ยม

โดยทั่วไป การตรวจเยี่ยมประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. คณะอนุกรรมการ ตรวจเยี่ยมประชุมร่วมกับผู้วิจัยหลักและคณะ (Opening meeting) เพื่อแจ้ง วัตถุประสงค์ของการตรวจเยี่ยม วางแผนการตรวจเยี่ยม ผู้วิจัยหลักบรรยาย สรุปภาพรวมของการวิจัย และรายงานปัญหาและการแก้ไขที่เกิดขึ้น
วิธีการตรวจเยี่ยม ประกอบด้วย การตรวจสอบเอกสาร การเยี่ยมชมสถานที่ การสัมภาษณ์ และการ สรุปผลการตรวจเยี่ยมและข้อเสนอแนะ
2. การตรวจสอบเอกสาร ใช้แบบประเมินการตรวจเยี่ยม การตรวจสอบเอกสาร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลเอกสารโครงการ ได้แก่

- โครงร่างการวิจัยฉบับแรก และโครงร่างการวิจัยที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งได้รับการพิจารณา รับรองจากคณะกรรมการ
- เอกสารรับรองจากคณะกรรมการ
- เอกสารการแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการ รายละเอียดที่ต้องทบทวนเกี่ยวกับการให้ ความยินยอมโดยได้รับข้อมูล (ICH GCP 5.18.4) คือ สุ่มตรวจเอกสารการให้ความยินยอมว่า ผู้เข้าร่วมโครงการลงนามในเอกสารฉบับที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ ในบางกรณีอาจ เข้าสังเกตกระบวนการขอความยินยอมด้วย
- แบบบันทึกข้อมูลการวิจัยมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และข้อมูลที่บันทึกในแบบบันทึกข้อมูล ตรง กับในเอกสารต้นฉบับ (source data)
- คู่มือผู้วิจัยฉบับล่าสุด (Investigator's brochure) (ถ้ามี)
- เอกสารแสดงการขนส่งผลิตภัณฑ์และสารที่ใช้ในการวิจัย (ถ้ามี)
- เอกสารแสดงการควบคุมปริมาณการรับจ่ายผลิตภัณฑ์และสารที่ใช้ในการวิจัย (ถ้ามี)

- บันทึกการเก็บตัวอย่างของเหลวหรือเนื้อเยื่อร่างกาย (ถ้ามี)
- สำเนารายงานความก้าวหน้าของการวิจัย ที่ส่งให้คณะกรรมการที่คอยทบทวนพิจารณา (ถ้ามี)
- รายงานการตรวจเยี่ยมของคณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูล และความปลอดภัย (Data Safety Monitoring Committee, DSMB) (ถ้ามี)
- รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ (ถ้ามี) รายละเอียดที่ต้องทบทวนเกี่ยวกับรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ (ICH GCP 5.18.4) ตรวจสอบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ เปรียบเทียบกับรายงานที่ส่งให้คณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย
- รายงานการเบี่ยงเบนจากโครงการวิจัย (ถ้ามี) ที่เคยส่งให้คณะกรรมการและรายละเอียดที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งวิธีการป้องกันแก้ไขไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมโครงการ

2.2 เอกสารเกี่ยวกับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

- รายชื่อผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย พร้อมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย
- ประวัติความรู้ความเชี่ยวชาญ รวมทั้งประวัติการอบรมวิธีการวิจัยและจริยธรรมการวิจัย
- งานที่ได้รับมอบหมายในงานวิจัย (Job description) (ถ้ามี)
- วิธีการดำเนินงานหรือคู่มือการปฏิบัติ (ถ้ามี)

3. การเยี่ยมชมสถานที่ ทั้งสถานที่ทำงานที่ผู้วิจัย และสถานที่ทำการวิจัย โดยประเมินความเหมาะสมและเชื้ออำนาจต่อการทำโครงการวิจัยนั้นๆ (ICH GCP) โดยใช้แบบประเมินการตรวจเยี่ยมชมสถานที่

3.1 สถานที่ดำเนินการวิจัย เช่น สถานที่ขอความยินยอม สถานที่สำหรับการสัมภาษณ์ ตรวจร่างกาย หรือการเก็บข้อมูลภาคสนาม รายละเอียดที่ต้องทบทวนเกี่ยวกับหน่วยงานที่ทำการวิจัย (ICH GCP 5.18.4) มีการสนับสนุนการทำวิจัยจากสถาบันอย่างเหมาะสม สถานที่มีความเหมาะสมและเชื้ออำนาจต่อการทำวิจัย

3.2 สถานที่จัดเก็บเอกสารข้อมูลของอาสาสมัครที่เข้าร่วมในโครงการวิจัย

3.3 สถานที่สำหรับการจัดเก็บ อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย การใช้และการควบคุมดูแลผลิตภัณฑ์ รายละเอียดที่ต้องทบทวนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย (ICH GCP 5.18.4) มีการใช้และการควบคุมดูแลผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย ตามที่ระบุไว้ในโครงร่างการวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ

3.4 รายละเอียดที่ต้องทบทวนเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย (Laboratory) (ICH GCP 5.18.4) ห้องปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย มีการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ด้วยวิธีที่ระบุไว้ในโครงร่างการวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ

3.5 สถานที่การจัดเก็บตัวอย่างชีวภาพ (ถ้ามี)

4. การสัมภาษณ์

4.1 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย

- มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ที่ระบุในโครงร่างการวิจัยอย่างเคร่งครัด

- ปริมาณงานในโครงการวิจัย ไม่มากเกินไป เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัย
- กระบวนการขอความยินยอมผู้ที่เข้าร่วมในโครงการวิจัย ในบางกรณีคณะกรรมการ อาจขอสังเกตกระบวนการขอความยินยอมด้วยได้

4.2 ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยหรือผู้สังเกตการณ์ การขอความยินยอม เช่น บุคลากรในแผนกผู้ป่วยนอก หรือหอผู้ป่วย

5. การสรุปผลการตรวจเยี่ยมและข้อเสนอแนะ เมื่อสิ้นสุดการตรวจเยี่ยม คณะอนุกรรมการจะต้องสรุปผลการตรวจเยี่ยม (closing meeting) และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยซักถามหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม

5.4 การรายงานผลการตรวจเยี่ยม

คณะอนุกรรมการ สรุปผลการตรวจเยี่ยมในหนังสือแจ้งผลการตรวจเยี่ยมเพื่อกำกับดูแลการวิจัย โดยประธานคณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยมเป็นผู้ลงนามให้แล้วเสร็จภายใน 7 วันทำการหลังจากการตรวจเยี่ยม ต่อจากนั้นเลขานุการคณะกรรมการ ส่งสรุปผลการตรวจเยี่ยมให้ผู้วิจัยภายใน 3 วันทำการ

ผู้วิจัยตรวจสอบและสามารถท้วงติงผลการตรวจเยี่ยมเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 7 วันทำการ หากไม่ได้รับการท้วงติงหรือตอบกลับจากผู้วิจัยให้ถือว่า ผู้วิจัยยอมรับผลการตรวจเยี่ยม

ประธานคณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยม หรือเลขานุการคณะกรรมการ ที่ได้รับมอบหมาย นำเสนอรายงานการตรวจเยี่ยมพร้อมข้อท้วงติงจากผู้วิจัย ในที่ประชุมคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยครั้งถัดไป และบันทึกมติการพิจารณา รายงานการตรวจเยี่ยมของคณะกรรมการ ในวาระของการประชุม ต่อจากนั้น เลขานุการกรรมการ ทำบันทึกแจ้งผลการพิจารณาพร้อมส่งสำเนารายงาน 1 ฉบับ ให้ผู้วิจัยและ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่ทำการวิจัย ผู้สนับสนุนทุนวิจัย ภายใน 7 วันทำการหลังจากการประชุมพิจารณาโดยประธานกรรมการเป็นผู้ลงนาม

ในกรณีที่มีการระงับโครงการชั่วคราว หรือยกเลิกการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย แจ้งผลการตรวจเยี่ยมโครงการวิจัย ให้แก่หัวหน้าโครงการวิจัย รวมถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่ทำการวิจัย ด้วยวาจาโดยเร็ว ก่อนส่งผลการพิจารณา

ต้นฉบับรายงานการตรวจเยี่ยมให้เก็บไว้เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารต้นฉบับของโครงการวิจัย สำเนารายงานการตรวจเยี่ยมให้เก็บในแฟ้มของคณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยม รวมทั้งลงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลที่สำนักงานกำหนด

(5) ข้อควรระวัง

ไม่มี

(6) การเฝ้าติดตาม

ติดตามจากรายงานการสรุปผลการตรวจเยี่ยมของคณะอนุกรรมการ

(7) เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. F/M-01-IRB-007 แบบตรวจเยี่ยมโครงการวิจัย
2. F/M-01-IRB-008 แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัย
3. F/M-01-IRB-009 สรุปผลการตรวจเยี่ยม
4. F/M-01-IRB-010 จดหมายแจ้งผู้วิจัยขอตรวจเยี่ยม
5. F/M-01-IRB-011 จดหมายถึงผู้อำนวยการของผู้วิจัย

(8) เอกสารอ้างอิง (Reference/ Supporting Document)

1. ICH Good Clinical Practice Guideline กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2543
2. แนวทางจริยธรรมการทำวิจัยในคนแห่งชาติ ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550
3. ICH GCP 5.18.1
4. US Regulation 45 CFR 46.109(e)
5. US Regulation 21 CFR 56.109(f)

(10) ผังงาน (Flow chart)

